

FYLKESMANNEN I TRØNDELAG
Postboks 2600
7734 STEINKJER

Vår dato: 18.02.2020

Vår referanse: 201801176-17

Vår saksbehandler:

Deres dato:

Deres referanse:

Heidi Beate Flatås

Fylkeskommunens uttalelse til forslag til marint vern i område Kråkvågsvaet-Grandefjæra-Bjugnfjorden

Vi viser til deres oversendelse.

Fylkesutvalget i Trøndelag fylkeskommune behandlet overnevnte sak i møte 14.februar 2020.

Vedtak, saksfremlegg og tekniske innspill mht vannforvaltning ligger som vedlegg.

Dette er Trøndelag fylkeskommunes endelige uttalelse i saken.

Med vennlig hilsen

Vigdis Espnes Landheim
Seksjonsleder

Heidi Beate Flatås
Rådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

Fylkeskommunens uttalelse til forslag om vern av marint område i Kråkvågsvaet - Grandefjæra - Bjugnfjorden. Ørland kommune

Tekniske innspill i forbindelse med Vannforvaltning

Vedtak FU, 14022020, Sak 49/20, Fylkeskommunens uttalelse til forslag om vern av marint område i Kråkvågsvaet - Grandefjæra - Bjugnfjorden. Ørland kommune

Kopimottakere:

ØRLAND KOMMUNE

Saksprotokoll

Fylkeskommunens uttalelse til forslag om vern av marint område i Kråkvågsvaet - Grandefjæra - Bjugnfjorden. Ørland kommune

Arkivsak-dok. 201801176
Saksbehandler Heidi Beate Flatås

Saksgang	Møtedato	Saknr
Fylkesutvalget 2019-2023	14.02.2020	49/20

Fylkesutvalget 2019-2023 har behandlet saken i møte 14.02.2020 sak 49/20

Fylkesutvalget 2019-2023 sitt vedtak

1. Fylkesutvalget slutter seg til fylkeskommunens uttalelse, men ikke til vern i henhold til alternativ 1 eller 2.

Fylkesutvalget påpeker følgende:

- Avgrensningen i verneforslaget gjenspeiler ikke hovedtrekkene i forslaget fra Rådgivende utvalg for marin verneplan av 30.juni 2004, jfr kart side 4. Dypere partier med korallforekomster var ikke en del av det opprinnelige verneformålet. Ørland kommune har få sjøområder uten restriksjoner. En utvidelse av verneområdet mot nord og vest fratar Ørland kommune muligheten til å legge til rette for, samt delta i utviklingen av en bærekraftig og lønnsom havbruksnæring. Avgrensningen må også ivareta hensynet til næringsinteressene på Kråkvåg – Storfosna
- Næringsinteressene og noen større havneområder i tilknytning til land er ikke sikret gjennom de grensetilpasningene som er gjort i høringsutkastet.
- Bærekraftig bruk som ikke skader verneinteressene må kunne tillates. Høsting av bløtdyr og pigghuder er eksempler som vi i dag kjenner som bør tillates innenfor området på lik linje med uttaket av andre marine arter i tradisjonelle fiskerier. I tillegg til plan og bygningsloven aktiviteten styres gjennom overvåkes for å vurdere eventuelle restriksjoner på uttak i form av åpne/stengte områder, kvoter osv.

2. Fylkestuvalget vil også påpeke at vern og beskyttelse av verdier som dette kan også skje gjennom en kommuneplan etter Plan- og bygningsloven.

Plan- og bygningsloven skal være et redskap for å fremme utvikling til beste for den enkelte, for samfunnet og for framtidige generasjoner. Planlegging etter loven skal samordne statlige, regionale og kommunale oppgaver og gi grunnlag for vedtak om bruk og vern av ressurser.

Staten har allerede virkemidler til å regulere uønsket virksomhet, vurdere effekter på naturmangfold og konsekvenser for de ulike naturtypene i det foreslåtte verneområdet.

En kommuneplan vil sikre en bærekraftig utvikling i de varierte naturtypene i et lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt perspektiv.

Behandling

Grøntvedt ba om å få vurdert sin habilitet. Han ble enstemmig vurdert som inhabil i henhold til forvaltningsloven § 6, og trakk seg fra behandlingen av saken, med Steinar Aspli som stedfortreder.

Endringsforslag fra Torgeir Strøm (SV) på vegne av SV og MDG

Fylkesutvalget anbefaler alternativ 1 i forslaget om marint område i Kråkvågaet - Grandfjæra - Bjugn fjorden.

Alternativt forslag fra Per Olav Skurdal Hopsø (A), på vegne av Ap, Sp, KrF, H og FrP:

1. Fylkesutvalget slutter seg til fylkeskommunens uttalelse, men ikke til vern i henhold til alternativ 1 eller 2.

Fylkesutvalget påpeker følgende:

- Avgrensningen i verneforslaget gjenspeiler ikke hovedtrekkene i forslaget fra Rådgivende utvalg for marin verneplan av 30.juni 2004, jfr kart side 4. Dypere partier med korallforekomster var ikke en del av det opprinnelige verneformålet. Ørland kommune har få sjøområder uten restriksjoner. En utvidelse av verneområdet mot nord og vest fratar Ørland kommune muligheten til å legge til rette for, samt delta i utviklingen av en bærekraftig og lønnsom havbruksnæring. Avgrensningen må også ivareta hensynet til næringsinteressene på Kråkvåg – Storfosna
- Næringsinteressene og noen større havneområder i tilknytning til land er ikke sikret gjennom de grensetilpasningene som er gjort i høringsutkastet.
- Bærekraftig bruk som ikke skader verneinteressene må kunne tillates. Høsting av bløtdyr og pigghuder er eksempler som vi i dag kjenner som bør tillates innenfor området på lik linje med uttaket av andre marine arter i tradisjonelle fiskerier. I tillegg til plan og bygningsloven aktiviteten styres gjennom overvåkes for å vurdere eventuelle restriksjoner på uttak i form av åpne/stengte områder, kvoter osv.

2. Fylkestuvalget vil også påpeke at vern og beskyttelse av verdier som dette kan også skje gjennom en kommuneplan etter Plan- og bygningsloven.

Plan- og bygningsloven skal være et redskap for å fremme utvikling til beste for den enkelte, for samfunnet og for framtidige generasjoner. Planlegging etter loven skal samordne statlige, regionale og kommunale oppgaver og gi grunnlag for vedtak om bruk og vern av ressurser.

Staten har allerede virkemidler til å regulere uønsket virksomhet, vurdere effekter på naturmangfold og konsekvenser for de ulike naturtypene i det foreslåtte verneområdet.

En kommuneplan vil sikre en bærekraftig utvikling i de varierte naturtypene i et lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt perspektiv.

Votering

Forslag fra Hopsø mot forslag fra Strøm	11 for forslag fra Hopsø (Ap, Sp, KrF, H, Frp). 3 for forslag fra Strøm (SV, MDG, V). Forslag fra Hopsø vedtatt
---	--

Fylkesrådmannens innstilling:

Fylkesutvalget slutter seg til fylkeskommunens uttalelse og til hovedtrekkene i forslag til Marin verneplan, men kan ikke anbefale verken alternativ 1 eller 2.

Dette begrunnes med følgende:

1. Avgrensningen av området må heller gjenspeile hovedtrekkene i forslaget fra Rådgivende utvalg for marin verneplan av 30.juni 2004, jfr kart side 4. Dypere partier med korallforekomster var ikke en del av det opprinnelige verneformålet. Ørland kommune har få sjøområder uten restriksjoner. En utvidelse av verneområdet mot nord og vest fratar Ørland kommune muligheten til å legge til rette for, samt delta i utviklingen av en bærekraftig og lønnsom havbruksnæring. Avgrensningen må også ivareta hensynet til næringsinteressene på Kråkvåg – Storfosna (vist som alternativ 2). I tillegg må næringsinteressene og noen større havneområder i tilknytning til land, sikres gjennom de grensetilpasningene som er gjort i høringsutkastet.
2. Bærekraftig bruk som ikke skader verneformålet må kunne tillates. Høsting av bløtdyr og pigghuder bør tillates innenfor det marine verneområdet på lik linje med uttaket av andre marine arter i tradisjonelle fiskerier. Aktiviteten bør overvåkes for å vurdere eventuelle restriksjoner på uttak i form av åpne/stengte områder, kvoter osv.

For mer detaljerte faglige råd og merknader vises det til fylkesrådmannens saksfremlegg og til vedlegg 5 som omhandler tekniske innspill.

Arkivsak-dok. 201801176-14
Saksbehandler Heidi Beate Flatås

Saksgang
Fylkesutvalget 2019-2023

Møtedato
14.02.2020

Utvalgssaksnr

Fylkeskommunens uttalelse til forslag om vern av marint område i Kråkvågsvaet - Grandfjæra - Bjugn fjorden. Ørland kommune

Fylkesrådmannens innstilling:

Fylkesutvalget slutter seg til fylkeskommunens uttalelse og til hovedtrekkene i forslag til Marin verneplan, men kan ikke anbefale verken alternativ 1 eller 2.

Dette begrunnes med følgende:

1. Avgrensningen av området må heller gjenspeile hovedtrekkene i forslaget fra Rådgivende utvalg for marin verneplan av 30.juni 2004, jfr kart side 4. Dypere partier med korallforekomster var ikke en del av det opprinnelige verneformålet. Ørland kommune har få sjøområder uten restriksjoner. En utvidelse av verneområdet mot nord og vest fratar Ørland kommune muligheten til å legge til rette for, samt delta i utviklingen av en bærekraftig og lønnsom havbruksnæring. Avgrensningen må også ivareta hensynet til næringsinteressene på Kråkvåg – Storfosna (vist som alternativ 2). I tillegg må næringsinteressene og noen større havneområder i tilknytning til land, sikres gjennom de grensetilpasningene som er gjort i høringsutkastet.
2. Bærekraftig bruk som ikke skader verneformålet må kunne tillates. Høsting av bløtdyr og pigghuder bør tillates innenfor det marine verneområdet på lik linje med uttaket av andre marine arter i tradisjonelle fiskerier. Aktiviteten bør overvåkes for å vurdere eventuelle restriksjoner på uttak i form av åpne/stengte områder, kvoter osv.

For mer detaljerte faglige råd og merknader vises det til fylkesrådmannens saksfremlegg og til vedlegg 5 som omhandler tekniske innspill.

Vedlegg:

Nummererte vedlegg som følger saken:

1. Høringsdokument – Kråkvågsvaet-Grandfjæra- Bjugn fjorden forslag til marine verneområde
2. Fiskeridirektoratet region Midt – Uttalelse til forslag om marint vern Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugn fjorden av 09.09.2019
3. Fiskarlaget Midt-Norge – høringsuttalelse datert 29.01.2020
4. Kystverket Midt-Norge – høringsuttalelse datert 09.09.2019
5. Trøndelag fylkeskommune som vannregionmyndighet - merknader

Andre refererte dokumenter i saken:

Endelig tilråding med forslag til referanseområder fra Rådgivende utvalg for marin verneplan 30.juni 2004

http://tema.miljodirektoratet.no/old/dirnat/multimedia/1831/Endelig_tilradning.pdf

Sammendrag

Forslag om marint vern av Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugn fjorden er et ledd i arbeidet med å verne særegne og representative utvalg av norsk natur for kommende generasjoner. Forslaget ble sommeren 2019 sendt ut på høring med sikte på å opprette et marint verneområde etter naturmangfoldloven § 39. Det foreligger to alternativer for avgrensning av det marine verneområdet.

Foreslåtte avgrensning av verneområdet er betraktelig større forslaget fra Rådgivende utvalg for marin verneplan av 30.juni 2004. jfr kart side 4.

Forslaget til marint vern av Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugn fjorden legges frem med to alternative forslag til arealavgrensning. Området som sådan er valgt ut fordi det representerer et spesielt gruntnvannsområde, men også fordi det er et område med mindre konfliktpotensialet i forhold til flere næringsinteresser sammenlignet med andre deler av Trøndelag og norskekysten for øvrig.

Området skal kunne tjene som referanseområde for forskning og overvåkning. Det skal utarbeides en forvaltningsplan med definerte bevaringsmål som grunnlag for å overvåke tilstanden i området.

Sjøbunnen skal beskyttes mot store inngrep som for eksempel utfylling, mudring, uttak av masser, sprengning, boring og plassering av konstruksjoner på sjøbunnen.

Verneforskriften åpner for at de fleste pågående aktiviteter kan videreføres. Det er likevel en del utfordringer knyttet til fremtidig næringsutvikling. Hovedutfordringen er forbud mot høsting av bløtdyr og pigghuder, forbud mot akvakultur og usikkerhet rundt framtidig utvikling av eksisterende næringsområder.

Fylkeskommunen innstiller på å gå imot fylkesmannens forslag, alternativ 1 og 2, slik de nå foreligger.

Bakgrunn

Formålet med Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden marine verneområde er å ta vare på et område som inneholder truet, sjelden og sårbar natur, representerer bestemte typer natur og som har særskilt naturvitenskapelig verdi. Det er en målsetning å beholde verneverdiene uten større grad av ytre påvirkning.

Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden er et variert område bestående av store gruntområder med skjellsand- og mudderbunn, samt dypere partier bestående av rike tareskoger og koraller. Verneverdiene knyttes til bevaring av helheten i Kråkvågsvaet – Grandfjæra – Bjugnfjorden, områdets økologiske funksjon som med sine varierte naturtyper, gir et relativt rikt og mangfoldig plante- og dyreliv som igjen gjør området til et svært viktig leve- og næringssøksområde for fugl og fisk. Forslaget til marin verneplan omfatter overflaten, vannsøylen og havbunnen.

Faktiske opplysninger

Bakgrunn for utvelgelsen av kandidatområder for marint vern

Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden ble valgt ut som ett av 36 kandidatområder for marint vern i endelig tilråding fra Rådgivende utvalg for marin verneplan av 30.juni 2004. Området representerer kategorien «spesielle gruntvannsområder». Utvalget vurderte at de 36 områdene til sammen representerer et balansert utvalg av undersjøisk natur langs kysten og skjærgården. Særegenhet og representativitet ble vektlagt ved utvelgelsen, og også at områdene skulle være lite påvirket og kunne tjene som referanseområder for forskning og overvåking. Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden ble foreslått som et av de generelle referanseområdene for langtidsovervåking og forskning (sett i sammenheng med foreslått verneområde (transekt) Froan – Sularevet).

Rådgivende utvalg påpekte dessuten behovet for samordning med prosessene som har vært gjennomført blant annet i forbindelse med oppfølgingen av EUs vannrammedirektiv for vann og nasjonal overvåking av marint biologisk mangfold i kystsonen. Utvalget vurderte i sin tilråding påvirkninger fra og behov for restriksjoner av en rekke næringsaktiviteter i de foreslåtte områdene til marin verneplan i forhold til de identifiserte verneverdier og verneform. Generelt tilrådte de strenge restriksjoner i forhold til inngrep i bunnen for eksempel ved uttak av sand og grus og deponering av masser.

Med hensyn på utnyttelse av levende ressurser og havbruksaktivitet tilråddes det liberale restriksjoner, men med nødvendig overvåking og kontroll for å sikre at verneverdiene ikke gradvis forringes.

Når det gjelder eksisterende fiskeriaktivitet med redskaper som berører bunnen, foreslo utvalget begrensede restriksjoner for å redusere konsekvensene for eksisterende næringsvirksomhet. Samlet sett ville derfor konsekvensene for fiskerier og havbruk være små.

Norge var et av de første landene som sluttet seg til FN-konvensjonen om biologisk mangfold. Et av målene i konvensjonen, Aichi-mål 11, forplikter oss til å beskytte økosystemer, arter og genetisk mangfold:

Innen 2020 er minst 17 prosent av land- og ferskvannsarealer og **10 prosent av kyst- og havområder**, spesielt områder som er særlig viktig for biologisk mangfold og økosystemtjenester, bevart gjennom effektivt og hensiktsmessig

forvaltede, økologisk representative og godt sammenhengende systemer av verneområder og andre effektive bevaringstiltak, og er en integrert del av landskapet.

Fylkesmannen har nå lagt frem to alternativer til avgrensning av verneområdet. Begge er utvidet betydelig mot vest/nordvest i forhold til opprinnelig forslag fra Rådgivende utvalg i 2004, henholdsvis ca 70 km² (Alternativ 1) og ca 64 km² (Alternativ 2) større. Fylkesmannen begrunner utvidelsen med at det er tatt inn dypere partier med korallforekomster.

Kart som viser opprinnelig forslag til marint verneområde fra Rådgivende utvalg 2004.

Kartutsnittet viser de to alternativene for avgrensning av det marine verneområdet, alternativ 1 og 2.

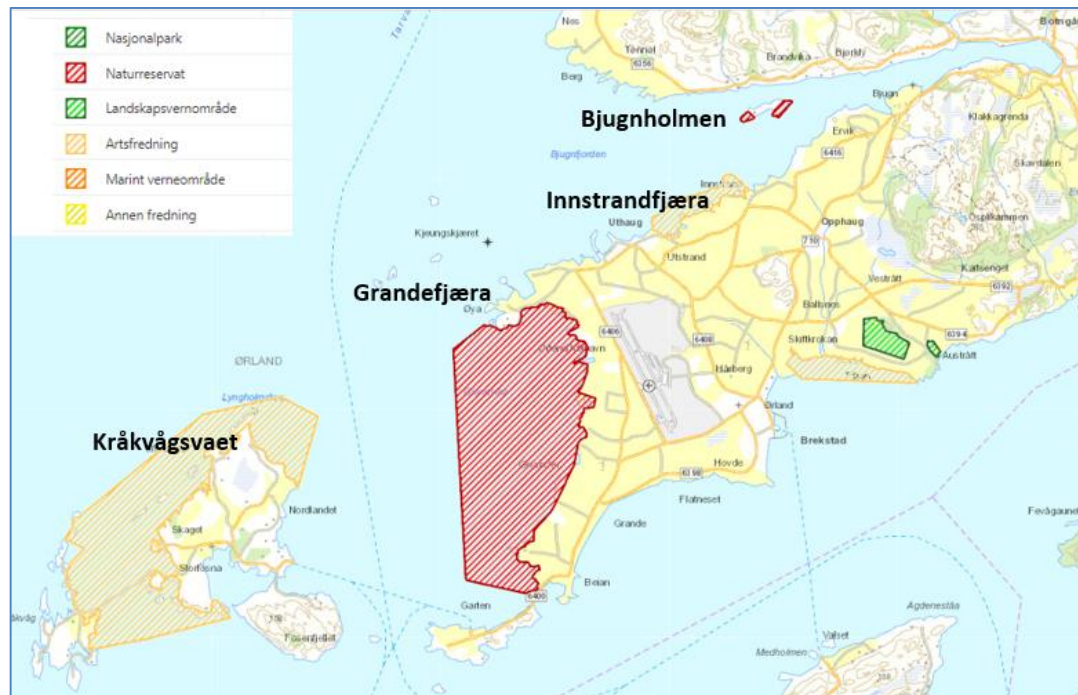
Trøndelag fylkeskommune

I **Alternativ 1** omfatter verneområdet hele området uten skravur. I tillegg omfatter vernet området med skravur - de landnære områdene vest for Kråkvåg og sør for Storfosna.

I **Alternativ 2** omfatter verneområdet hele området uten skravur, men holder landnære områder vest for Kråkvåg og sør for Storfosna (med skravur) utenfor verneområdet. Dette er delvis i samsvar med kommunens innspill om å ivareta næringslivet.

Eksisterende vern innenfor foreslåtte verneområde

Grandefjæra naturreservat dekker et areal på ca. 21 km², hvorav ca. 20,7 km² er sjøareal. Formålet med vernet er å bevare et internasjonalt viktig våtmarksområde med vegetasjon, fugleliv og annet dyreliv som naturlig er knyttet til området. Innstrandfjæra fuglefredningsområde dekker et areal på ca. 1,1 km², hvorav ca. 1 km² er sjøareal. Kråkvågsvaet fuglefredningsområde dekker et areal på ca. 11,9 km², hvorav ca. 11,5 km² er sjøareal. Bjugholmen naturreservat dekker et areal på 80 dekar der 37 dekar er sjøareal.

Kartet viser eksisterende vern innenfor foreslått marint verneområde.

Både Innstrandfjæra og Kråkvågsvaet er fuglefredningsområder. Disse er vernet etter naturvernloven og skal ivareta fuglelivet og bevare livsmiljøet for fuglene i området. Forskriftene for Grandefjæra og Bjugholmen naturreservat freder både fugle- og dyreliv.

Deler av det foreslåtte marine verneområde har Ramsar og IBA-status (*Important Bird and Biodiversity Areas*).

Nye bestemmelser etter forslag til marint vern

Fylkesmannen viser til at det eksisterende vernet ikke i tilstrekkelig grad ivaretar behovet for å ta vare på det undersjøiske naturmangfoldet, herunder marine arter og naturtyper, som er en målsetning i arbeidet med marint vern. De eksisterende verneområdene (fuglefredningsområdene og naturreservatene) har ulike bestemmelser om dette. Det gjelder for eksempel bestemmelser om uttak av sand og grus, uttak av tang og tare og andre marine planter samt høsting av marine ressurser. I forslag til marin verneplan er alt dyreliv vernet mot skade og ødeleggelse. Det er delvis overlapp med eksisterende vern. Når to verneområder overlapper, skal begge verneforskriftene gjelde (dvs at der den ene forskriften mangler bestemmelser vil den andre dekke opp).

Verneforskriften åpner for at de fleste pågående aktiviteter kan videreføres. Sjøbunnen skal beskyttes mot store inngrep som for eksempel utfylling, mudring, uttak av masser, sprengning, boring og plassering av konstruksjoner på sjøbunnen.

Akvakulturanlegg blir forbudt med begrunnelse i mulige negative påvirkninger på verneverdiene og områdets status som referanseområde.

Forskriften vil sette forbud mot uttak av sand og grus, men med unntak for at grunneiere kan søke om tillatelse til mindre uttak av sand til eget bruk.

Det er foreslått forbud mot høsting og planting av marine planter, men med mulighet for dispensasjon for grunneiere.

I tillegg er det foreslått forbud mot bruk av fiskeredskap som ødelegger bunnen samt høsting av levende bløtdyr og pigghuder¹.

Virkninger av vernet

Akvakultur

Akvakultur/havbruksaktiviteter tillates ikke i det foreslåtte marine verneområdet. Dette begrunnes i mulig negativ påvirkning på verneverdiene og funksjonen som referanseområde. I området er det flere dypere partier som er attraktive for matfiskoppdrett av laks, ørret og regnbueørret og annen matfiskoppdrett. Tidligere lokaliteter på østsiden av Storfosna er vurdert til å ha stort produksjonspotensial. Det har vært planer om nye lokaliteter (Sintef/SalMar på begynnelsen av 2010-tallet), men søknadene ble trukket tilbake fordi oppstarten av verneprosessen var nært i tid. Øvrig areal kan være egnet for marine arter, makroalger osv.

Høsting av viltlevende marine ressurser

I det foreslåtte marine verneområdet har det foregått tradisjonelt fiske med garn, snøre, teiner, line, not og snurrevad etter ulike fiskeslag. Det er også registrerte låssettingsplasser for sild i sjøområdene. Disse aktivitetene blir ikke berørt av verneforslaget. Ifølge forslag til forskrift om marint vern blir reketrålning forbudt. Fiskeridirektoratet region Midt har i sin uttalelse (Vedlegg 2) vist til at oppstartmeldinga for marin verneplan ikke la opp til spesielle begrensninger når det gjelder bruk av eksisterende reketrålfelt. I høringsforslaget er det ingen begrunnelse om hvorfor det likevel legges opp til begrensninger/forbud om reketrålning (bunnetrålning). Dersom det ikke er ment å være referanseområde for denne typen aktivitet, bør bestemmelsene ikke forby dette.

¹ Bløtdyr (mollusker) er arter som snegler, muslinger, blekkspruter o.l. Pigghuder er arter som sjøstjerner, sjøpølser, kråkeboller o.l.

Høsting av bløtdyr og pigghuder er foreslått forbudt, unntatt plukking av skjell, snegler og muslinger til eget bruk for grunneiere. Kommersiell håndplukking/høsting av kamskjell og strandsnegl har foregått i området de senere årene. Høstingen av strandsnegl og andre arter av bløtdyr og pigghuder i fjæresonen skjer etter avtale med grunneierne. Både Fiskeridirektoratet region Midt og Fiskarlaget Midt-Norge (Vedlegg 2 og 3) har i sine innspill sagt at de ikke kan godta et generelt forbud mot høsting av levende bløtdyr og pigghuder. Det er ikke dokumentert at denne høstingen er skadelig for verneformålet.

Tang og tare

Det foreslås å forby høsting av vegetasjon, herunder tang, tare og andre marine planter. Kommersiell høsting (tråling) av stortare har ikke foregått på mange år i området. Tang- og tarehøsting i fjæresonene har foregått, men det er ikke kjent om det foregår uttak i dag og hva omfanget har vært. Det er gjort unntak i dispensasjonsbestemmelsene (§ 5) for høsting av tang og tare til eget bruk for grunneiere.

Fiskeridirektoratet region Midt har i sin uttalelse pekt på at Rådgivende utvalg for marin verneplan foreslo at noen av områdene skulle være referanseområder i forhold til aktiviteten taretråling, men at Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden ikke var et av disse områdene. Fiskeridirektoratet viser til foreliggende kunnskap om formålet med marint vern av Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden, kunnskap fra Havforskningsinstituttet om kvaliteten på taren i området, historiske data om høstet kvantum i områdene, samt beregninger av tilgjengelige høstbare ressurser av tare i området. På denne bakgrunn har Fiskeridirektoratet likevel ikke innvendinger til forslaget om forbud av taretråling i det foreslåtte marine verneområdet.

Sjøverts ferdsel og farledsutbedring – kart vedlegg i oppsummering

Tiltak for å utbedre hovedfarleden mellom Nebbtaren v/Garten til Kjeungskjæret er ikke forenlig med bestemmelsene, og må eventuelt dispensasjonsbehandles. Kystverket Midt-Norge (vedlegg 4) har i sin uttalelse foreslått å utelate de aktuelle områdene fra planområdet eller gi åpning i bestemmelsene for slike utbedringstiltak av farleder.

Trøndelag fylkeskommune er vannregionmyndighet for Trøndelag vannregion, og utarbeider regional vannforvaltningsplan i henhold til vannforskriften. Fylkeskommunen som vannregionmyndighet, har gitt tekniske innspill til planen, dette ligger som vedlegg 5.

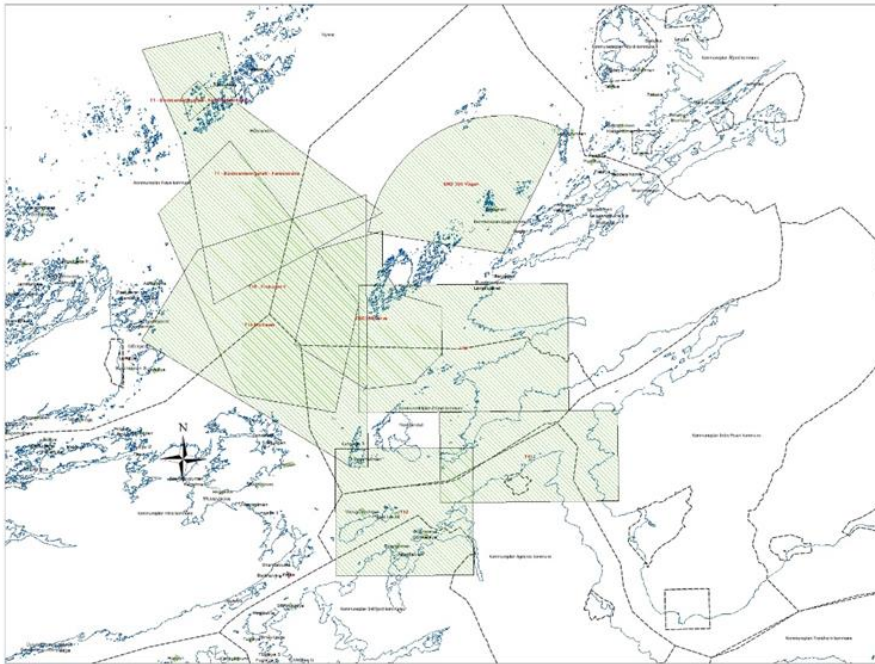
Konsekvenser for Ørland kommune

Ørland kommunes bekymring for vernet er fremkommet fra tidlig i planprosessen, gjennom deltakelsen i referansegruppen for verneplanen og i fylkeskommunens møter med kommunen.

«Tar en for laget»

Sett i forhold til andre trønderske kommuner, opplever Ørland at de allerede har fått et uforholdsmessig stort ansvar når det gjelder verneområder og restriksjonsområder i sjø. Innenfor kommunens areal er det store områder med restriksjoner på grunn av Ramsar-status, naturreservat, fuglefredningsområder,

samt Forsvarets øvings- og skytefelt. Dette gir igjen begrensninger for hvilken næringsutvikling som kan tillates på kommunens sjøarealer, spesielt hva angår akvakultur. Forsvaret er svært restriktiv med å tillate akvakulturanlegg i sine øvings- og skyteområder, se kartet nedenfor. I Hitra og Frøya sine arealplaner har de bedt om at områdene inntas som hensynssoner med bestemmelser om at akvakulturanlegg ikke tillates.

Illustrasjonen viser Forsvarets skyte- og øvingsfelt.

Kommunen har spilt inn forslag til ny avgrensning ved havner og et større område innerst i Bjugnfjorden for å ivareta muligheten for utvikling av Bjugn/Botngård og boligområdene her. Fylkesmannen har delvis imøtekommet dette, men ikke i det omfang kommunen har ønsket.

Fylkesrådmannen har forståelse for kommunens bekymring for fremtidig næringsutvikling. Samlet sett får ikke Ørland kommune ta del i ønsket vekst i akvakulturnæringen fordi store deler av sjøarealet er underlagt ulike typer vern og restriksjoner.

Drøftinger

I begge alternativene som er lagt ut på høring er det tatt ut områder i tilknytning til land der det er store næringsinteresser og som ikke vil la seg kombinere med vernet. Dette er positivt. Dette gjelder blant annet områder utenfor havneområder med stor aktivitet. Spørsmålet er om dette er tilstrekkelig for å sikre framtidig næringsutvikling i tilknytning til disse aktivitetene og uten at det går på bekostning av verneverdiene.

Bærekraftig bruk må kunne tillates. Behovet for å beskytte og verne korallrev er udiskutabelt. Aktiviteter som åpenbart skader bunnen i verneområdet, må kunne forbys. Utover dette bør aktiviteter tillates når det ikke skader verneformålet.

Det kan imidlertid være usikkerhet knyttet til avgrensningen av viktige verneverdier, samt hvilket lovverk som bør brukes. Aichi-mål 11 gir klare forventninger til de ulike nasjonenes miljøforpliktelser. Målet kan imidlertid tolkes slik at ikke bare vern etter naturmangfoldloven er mulig, men at områder kan gis beskyttelse også gjennom kommuneplanens arealdel, havressursloven (for eksempel er koraller automatisk fredet) og annet sektorlovverk. Det bør derfor vurderes å se på avgrensningen for marint verneområde på nytt og vurdere annen form for beskyttelse av for eksempel koraller. Dyphavsområder var i utgangspunktet heller ikke en del av verneformålet.

Fylkesrådmannen anbefaler at tiltak som i utgangspunktet ikke truer formålet med det marine vernet må det gis åpning for i den generelle dispensasjonsadgangen i § 6 i forslaget til verneforskrift. Når det gjelder høsting av bløtdyr og pigghuder, vil fylkesrådmannen anbefale at aktiviteten må tillates, men overvåkes for å vurdere eventuelle restriksjoner på uttak i form av åpne/stengte områder, kvoter osv. I jamfør vurderingen som er gjort i forhold til snurrevad-aktiviteter. I fuglefredningsområder kan restriksjoner og eventuelt forbud for høsting av bløtdyr og pigghuder vurderes der dette ikke fremgår av bestemmelsene, men det må dokumenteres at slikt uttak vil være skadelig også for disse verneverdiene/verneformålet.

Forvaltningsplanen må legge opp til dokumentasjon og/eller overvåking av aktiviteter hvor det ikke foreligger kunnskap om konsekvenser for verneformålet (gjelder spesielt høsting av levende bløtdyr og pigghuder). Det må settes krav til kunnskapsinnhenting før eventuell tillatelse, for eksempel der det er overlapp med fuglefredningsområder. Kunnskapsgrunnlaget kan så gi mulighet for å vurdere begrensninger i uttak av enkelte arter, bruk av redskap osv. Høsting av bløtdyr og pigghuder bør tillates innenfor det marine verneområdet på lik linje med uttaket av andre marine arter i tradisjonelle fiskerier.

Akvakultur/havbruksaktiviteter tillates ikke i det foreslåtte marine verneområdet. Dette begrunnes i mulig negativ påvirkning på verneverdiene og funksjonen som referanseområde. Fylkesrådmannen har forståelse for dette, men slik verneområdet nå er utvidet, legges det beslag på areal som ikke var en del av det rådgivende utvalgets opprinnelige forslag.

Det marine verneområdet for Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden er ett av seks områder som er valgt ut for langtidsovervåking og forskning. Med bakgrunn i dette, har fylkesrådmannen ikke innvendinger til at det blir forbud om akvakulturvirksomhet. Dette betinger imidlertid at grensene for verneområdet ikke er større enn nødvendig ut ifra verneformålet, og at det gjøres en avveining i forhold til allerede båndlagte arealer til Forsvaret og eksisterende verneformål.

To mulige holdninger i saken

A. Fylkeskommunen slutter seg til hovedtrekkene i forslag til Marin verneplan, men kan ikke anbefale verken alternativ 1 eller 2. Dette begrunnes med følgende:

- Avgrensningen av området må heller gjenspeile hovedtrekkene i forslaget fra Rådgivende utvalg for marin verneplan av 30.juni 2004, jfr kart side 4. Dypere partier med korallforekomster var ikke en del av det opprinnelige verneformålet. Ørland kommune har få sjøområder uten restriksjoner. En utvidelse av verneområdet mot nord og vest fratar Ørland kommune muligheten til å legge til rette for, samt delta i utviklingen av en bærekraftig og lønnsom havbruksnæring. Avgrensningen må også ivareta hensynet til næringsinteressene på Kråkvåg – Storfosna (vist som alternativ 2). I tillegg må næringsinteressene og noen større havneområder i tilknytning til land, sikres gjennom de grensetilpasningene som er gjort i høringsutkastet.
- Bærekraftig bruk som ikke skader verneformålet må kunne tillates. Høsting av bløtdyr og pigghuder bør tillates innenfor det marine verneområdet på lik linje med uttaket av andre marine arter i tradisjonelle fiskerier. Aktiviteten bør overvåkes for å vurdere eventuelle restriksjoner på uttak i form av åpne/stengte områder, kvoter osv.

For mer detaljerte faglige råd og merknader vises det til fylkesrådmannens saksfremlegg og til vedlegg 5 som omhandler tekniske innspill.

B. Fylkeskommunen slutter seg til hovedtrekkene i forslag til Marin verneplan og anbefaler alternativ 2. Dette alternativet ivaretar både verneverdiene og i stor grad næringsinteressene i tilknytning til land og i noen større havneområder. Vi forutsetter imidlertid at verneplanen i tillegg ivaretar følgende:

- Bærekraftig bruk som ikke skader verneformålet må kunne tillates. Høsting av bløtdyr og pigghuder bør tillates innenfor det marine verneområdet på lik linje med uttaket av andre marine arter i tradisjonelle fiskerier. Aktiviteten bør overvåkes for å vurdere eventuelle restriksjoner på uttak i form av åpne/stengte områder, kvoter osv.
- En utvidelse av verneområdet mot nord og vest fratar Ørland kommune muligheten til å legge til rette for, samt delta i utviklingen av en bærekraftig og lønnsom havbruksnæring. Det må derfor vurderes å åpne for akvakultur i et område øst for Storfosna. Øvrige areal vil da være tilgjengelig for langtidsovervåking og referanseområde.

For mer detaljerte faglige råd og merknader vises det til fylkesrådmannens saksfremlegg og til vedlegg 5 som omhandler tekniske innspill.

Fylkesrådmannens konklusjon

Som marint våtmarksområde står området i en særklasse, ikke bare i landsdelen, men også nasjonalt. Fjæresoner av slike dimensjoner som i dette området, må man helt til Danmark for å finne. Etableringen av et marint vern som foreslått tydeliggjør imidlertid at det må gjøres en avveining mellom eksisterende verneområder og internasjonale forpliktelser på den ene siden, og hvilke konsekvenser det får for kommunens mulighet til næringsutvikling på den andre siden. Etter en avveining anbefaler Fylkesrådmannen alternativ A.

Vannforvaltning:

Trøndelag fylkeskommune er vannregionmyndighet for Trøndelag vannregion, og utarbeider regional vannforvaltningsplan i henhold til vannforskriften. Planen fastsetter miljømål for alle vannforekomstene som inngår i verneforslaget. For øyeblikket rulleres vannforvaltningsplanene i Norge, og vurdering av miljømålene blir en del av dette. I lys av verneforslaget er dette relevant å vurdere grundig, ettersom det kan være behov for justering av miljømålene. Dette ber vi om at Fylkesmannen vurderer.

Vi anmoder om at alle vannforekomster som inngår i verneforslaget også beskrives med vannnettID for sikker identifisering og oppfølging, og at vedtatt miljømål for forekomstene gjengis i tråd med regional vannforvaltningsplan.

På generelt grunnlag ønsker vi alle tiltak som beskytter vann velkommen. I utgangspunktet vil miljømålene trolig ivaretas gjennom verneforskriften. Samtidig kan verneformålet gjøre at målsetningene må bli strengere enn det som lå til grunn for gjeldende vannforvaltningsplan, og utløse tiltak. Dette ønsker vi å ivareta gjennom rulleringen av planen, men forutsetter innspill fra Fylkesmannen om dette.

Konkrete merknader:

Kap. 2.3, Hvis begrenset uttak av sand og grus i Innstrandfjæra og Kråkvågsvaet tillates, må dette forklares i tråd med vannforskriftens §12.

Kap. 7. Fylkeskommunen mener det bør inngå et avsnitt eller delkapittel som viser til miljømålene etter regional vannforvaltningsplan, og hvordan disse fungerer som en rammebetingelse i forhold til forvaltning av verneområdet. Naturmangfoldloven er også hjemmelsgrunnlag for vannforskriften. Et forslag kan være:

Regional vannforvaltningsplan er utarbeidet i henhold til vannforskriften, og setter miljømål for alle vannforekomstene i Trøndelag vannregion. Vannforvaltningsplanen og miljømålene skal legges til grunn for all forvaltning som berører vann. Forringelse av vannmiljøet skal etter dette unngås.

Kap 11. Fylkeskommunen mener § 3 må henvise til de til enhver tid gjeldende miljømålene for vann slik de er fastsatt i regional vannforvaltningsplan. Miljømålene etter vannforskriften skal være gjennomgående i all forvaltning av vann, og det må derfor henvises til disse i verneforskriften. Fylkesmannen som sektormyndighet må spille inn forslag til justeringer av miljømålene for å ivareta verneformålet og sikre at vannforvaltningsplanen er oppdatert. Det er anledning til dette hvert 6. år.

Kap 11. Fylkeskommunen mener det må henvises til relevante deler av vannforvaltningsplanen under § 7. Aktuelle tiltak må spilles inn til vannforvaltningsplanens tiltaksprogram av Fylkesmannen som sektormyndighet.

Kap 11. Fylkeskommunen mener overvåkning i tråd med § 8 må innarbeides i vannregionens overvåkningsprogram. Fylkesmannen har for øvrig ansvar for utarbeidelse av det regionale overvåkningsprogrammet etter vannforskriften.